

Sygn. akt III Ca 1073/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 marca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Roman Troll (spr.)

Sędzia SO Barbara Braziewicz

Sędzia SO Artur Żymełka

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. (poprzednio (...) Bank Spółki Akcyjnej

w W.)

przeciwko K. R.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w T. G.

z dnia 21 lutego 2018 r., sygn. akt I C 603/16

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu w T. G. do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Artur Żymełka SSO Roman Troll SSO Barbara Braziewicz

Sygn. akt: III Ca 1073/18

UZASADNIENIE

Powódka G. (...) Bank w W. pozwem z 28 sierpnia 2015 r. wniosła do Sądu Rejonowego (...) w L. przeciwko K. R. o zasądzenie 62972,16 zł wraz z odsetkami oraz o zwrotu kosztów sądowych. W uzasadnieniu wskazała, że 11 lutego 2011 r. zawarła z powodem umowę kredytu, a ponieważ nie został spłacony wypowiedziała umowę.

Sąd Rejonowy (...) w L. 14 października 2015 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym w sprawie o sygn. akt VI Nc-e 1695638/15, a następnie go uchylił, gdyż adres pozwanego wskazany przez powódkę w pozwie okazał się nieaktualny, zaś sprawa została przekazana do Sądu Rejonowego w T. G..

Zarządzeniem z 24 lipca (...). wyznaczono dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kuratora w osobie adw. A. M., który w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa podnosząc zarzut przedawnienia.

Pismem procesowym z 27 listopada 2017 r. powódka przedłożyła dokumenty w postaci rozliczenia kredytu.

Na rozprawie 21 lutego 2018 r. zarzucono brak dowodów potwierdzających skuteczne wypowiedzenie umowy.

Wyrokiem z 21 lutego 2018 r. Sąd Rejonowy w T. G. oddalił powództwo (pkt 1.); zasądził od Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w T. G. na rzecz adwokata A. M. 4428 zł tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego K. R. (pkt 2.) oraz nakazał pobrać od powódki (...) Bank S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w T. G. 2028 zł tytułem wydatków postępowania (pkt 3.).

Orzeczenie to zapadło przy następujących ustaleniach faktycznych: pomiędzy (...) Bank Spółką Akcyjną w W., a pozwanym 11 lutego 2011 r. została zawarta umowa kredytu, na podstawie której udzielono pozwanemu 94152,32 zł kredytu na sfinansowanie zakupu pojazdu marki (...), prowizji bankowej oraz innych wydatków. Spłata kredytu następować miała w okresach miesięcznych poprzez dokonywanie przez pozwanego spłat w wysokości określonej harmonogramem, stanowiącym załącznik do umowy. W celu zabezpieczenia tej wierzytelności pozwany przeniósł na powódkę udział w prawie własności ww. pojazdu w wysokości 49/100 części. Wobec zaprzestania przez pozwanego spłaty należności wynikających z umowy kredytu powódka 23 stycznia 2015 r. wezwała go do zapłaty 3192,06 zł tytułem należności kapitałowej, 2004,24 zł tytułem odsetek umownych, 40,91 zł tytułem odsetek za opóźnienie i 45 zł tytułem kosztów i opłat.

Przy tak dokonanych ustaleniach faktycznych Sąd Rejonowy, przywołując regulacje art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., ocenił powództwo jako niewykazane, a co za tym idzie uznał, że nie zasługiwało na uwzględnienie. Ta ocena została powiązana z zaprezentowanym na ostatniej rozprawie zarzutem braku wymagalności roszczenia, z uwagi na brak dowodu wypowiedzenia umowy pozwanemu. Sąd Rejonowy wskazał, że powódka dochodzi roszczenia wynikającego z prowadzonej działalności, a jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, dlatego miernik staranności, który zastosował przy ocenie materiału dowodowego dostarczonego przez nią był szczególnie wysoki. Wskazał też, że powódka przedłożyła dokumenty, które w jej ocenie miały uzasadniać żądane roszczenie i je wykazywać, niemniej jednak nie potwierdzają one tezy pozwu o wymagalności całości roszczenia w związku z bezskutecznym wypowiedzeniem pozwanemu umowy; przedłożyła wprawdzie pismo skierowane do pozwanego z 10 lutego 2015 r. stanowiące wypowiedzenie umowy (k. 38), ale nie dołączyła do niego potwierdzenia jego odbioru przez pozwanego ani potwierdzenia nadania, zaś za tym dokumentem znajduje się kserokopia koperty, na której niewidoczne jest do kogo przesyłka została skierowana ani też jakiego rodzaju jest to przesyłka. Dlatego Sąd Rejonowy uznał, że nie wykazano skutecznego wypowiedzenia umowy, a co za tym idzie nie sposób stwierdzić kiedy roszczenie stało się wymagalne.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od tego w wyroku złożyła powódka zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie wybiórczego, a nie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, jak również sprzecznej z zasadami logiki i doświadczenia oceny dowodów poprzez uznanie, że powódka nie wykazała, aby umowa kredytu została skutecznie wypowiedziana, podczas gdy przedłożonymi dokumentami wykazała wymagalność roszczenia. Zarzuciła także nierozpoznanie istoty sprawy polegające na błędnym przeświadczeniu Sądu Rejonowego o niesprostaniu przez powódkę obowiązkowi określonymu

w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. poprzez nieprzedstawienie dowodu potwierdzającego skuteczne wypowiedzenie umowy kredytu; naruszenia art. 61 § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że powódka nieskutecznie wypowiedziała umowę kredytu; naruszenie art. 207 § 3 k.p.c. wyrażające się

w tym, że nie zobowiązano powódki do złożenia dalszych pism przygotowawczych z zobowiązaniem do wyjaśnienia określonych okoliczności, co skutkowało pozbawieniem powódki prawa do wyrażania swoich racji.

Ponadto wniosła o dopuszczenie dowodu z awizowania wypowiedzenia umowy kredytowej na okoliczność skutecznego wysłania wypowiedzenia tej umowy.

Przy tak postawionych zarzutach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, a także zasądzenia od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniosł o jej oddalenie jako bezzasadnej, oddalenie wniosków dowodowych jako spóźnionych oraz zasądzenie na rzecz kuratora od Skarbu Państwa wynagrodzenia za postępowanie przed sądem II instancji, które nie zostało uiszczzone w całości ani w części.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

W toku postępowania odwoławczego powódka sprzedała wierzytelność wobec pozwanego na rzecz (...) Niestandardyzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. na podstawie umowy z 28 czerwca 2018 r. /k. 245-261/ i ten Fundusz zgłosił się do tego postępowania w jej miejsce; jednocześnie, w przypadku niewyrażenia zgody przez pozwanego na jego wstąpienie, zgłosił się w charakterze interwenienta ubocznego informując, że opłata od interwencji zostanie uiszczona po wezwaniu przez sąd /k. 269-270/.

Pełnomocnik kuratora pozwanego, na rozprawie 20 lutego 2019 r., wyraził zgodę na wstąpienie w miejsce dotychczasowej powódki nabywcy wierzytelności (...) Niestandardyzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W., ustalono więc, że doszło do takiego wstąpienia (art. 192 pkt 3 k.p.c.) /k. 311v., 00:06:07-00:08:04/.

W rozpoznawanej sprawie ustalenia Sądu Rejonowego, co do stanu faktycznego sprawy, ograniczają się do wskazania, że doszło do zawarcia umowy kredytu przez strony oraz do wezwania do jego uregulowania w zakresie dwóch rat w styczniu 2015 r. Sąd Rejonowy natomiast nie poczynił żadnych ustaleń faktycznych dotyczących wypowiedzenia tego kredytu, dysponował zaś oświadczeniem o wypowiedzeniu umowy kredytu, przy czym nie miał potwierdzenia odbioru tego dokumentu przez pozwanego. W uzasadnieniu wyroku wskazał zaś, że nie dołączono nawet potwierdzenia nadania i ocenił, że nie wykazano skutecznego wypowiedzenia umowy.

Strona powodowa jednak do pisma z 23 maja 2016 r. dołączyła zarówno oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu datowane na 10 lutego 2015 r., jak i kserokopię koperty, na której wskazane jest, że 13 lutego 2015 r. przesyłka była nadana w Urzędzie Poczтовым we W. /k. 38-39/.

Kurator pozwanego został zobowiązany 27 października 2017 r. do złożenia w terminie 7 dni odpowiedzi na pozew pod rygorem skutków z art. 230 k.p.c. i art. 207 § 6 k.p.c.

/k. 81-82, 87v./, a w piśmie z 2 listopada 2017 r. /k. 88-90/ wniosł o oddalenie powództwa, podnosząc zarzut przedawnienia roszczenia; ponadto zaznaczył, że z dokumentów nie wynika jaka jest faktyczna data wymagalności roszczenia; nie kwestionował wówczas oświadczenia o wypowiedzeniu datowanego na 10 lutego 2015 r., pomimo tego, że miał możliwość podniesienia takiego zarzutu.

Powyższe wskazuje, że tenże zarzut, podniesiony na rozprawie 21 lutego 2018 r.

/k. 209/ (brak dowodu doręczenia przesyłki pozwanemu i dowodu jej nadania), został zgłoszony z naruszeniem art. 207 § 6 k.p.c. Zarzut ten został przedstawiony przez adwokata M. F. legitymującą się pełnomocnictwem substytucyjnym od kuratora /k. 207/. Kurator ustanowiony dla osoby, której miejsce pobytu nie jest znane nie jest pełnomocnikiem strony (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 10 listopada 2010 r., sygn. akt V ACa 258/10, Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach (...)), dlatego nie ma możliwości ustanowienia substytutu (dalszego pełnomocnictwa). Jest on zaś, jak wskazuje się w literaturze, przedstawicielem ustawowym ustanowionym przez sąd orzekający i może udzielić pełnomocnictwa procesowego (por. art. 86 k.p.c. oraz K. W.: [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. T. P. rozpoznawcze, pod red. T. E.,

WK z 2016 r., tezy 2. i 15. do art. 143). Dalszego pełnomocnictwa może udzielić tylko pełnomocnik procesowy (por. art. 91 pkt 3 k.p.c.). Dlatego ten zarzut nie mógł zostać uznany za skutecznie złożony bez konwalidowania braków w zakresie właściwego umocowania występującej na ostatniej rozprawie adwokat M. F..

Oczywiście tenże zarzut był reakcją na pismo powódki datowane na 27 listopada 2017 r., a doręczne kuratorowi 6 grudnia 2017 r., przy czym Sąd Rejonowy nie zakreślał mu wówczas terminu do złożenia pisma w tej części /k. 202, 205 i 206v./; tak samo jak nie zakreślał powódce terminu do oświadczenia się na odpowiedź na pozew sporządzoną przez kuratora, a doręczoną 22 listopada 2017 r. /k. 88, 93v./, a przecież dysponował już wówczas informacją o zarzucie przedawnienia – nic nie stało zaś na przeszkodzie, aby jeszcze przed terminem rozprawy, wyznaczonej na 21 lutego 2018 r., zobowiązać kuratora pozwanego do ustosunkowania się do pisma powódki z 27 listopada 2017 r., jeżeli Sąd Rejonowy miał jakieś wątpliwości w tym zakresie co do tego wypowiedzenia. Trzeba jednak zaznaczyć, że wówczas takich wątpliwości nie było, bo nie zgłoszono takiego zarzutu, powódka więc nie musiała tego w sposób szczególny udowadniać.

Niewątpliwie w przedstawionej sytuacji procesowej należało, gdy Sąd Rejonowy przyjął za złożone w terminie zastrzeżenia co do wypowiedzenia umowy, co najmniej wezwać stronę powodową, która nie była obecna na rozprawie, do ustosunkowania się do tego zarzutu, który wcześniej nie był podnoszony. Było to o tyle konieczne, że należało też usunąć braki dotyczące przedstawionego na rozprawie 21 lutego 2018 r. pełnomocnictwa substytucyjnego, jak wyżej zaznaczono kurator nie może ustanowić takiego substytutu. Tego zaś zabrakło. W ten sposób Sąd Rejonowy, formalnie dopuszczając taki zarzut podany przez osobę, która nie wykazała stosownego umocowania, uniemożliwił powódce ustosunkowanie się do nich, a na ich podstawie oddalił powództwo; nie zostały zaś podniesione żadne okoliczności uniemożliwiające zgłoszenie takiego zarzutu w piśmie z 2 listopada 2017 r. (wszystkimi kserokopiami dokumentów wówczas kurator pozwanego już dysponował, a żadne inne okoliczności przez powódkę nie były podnoszone w piśmie datowanym na 27 listopada 2017 r.). Nadto Sąd Rejonowy nie podjął żadnych czynności sanujących wadliwie udzielone pełnomocnictwo substytucyjne dla osoby podnoszącej ten zarzut.

Trzeba też mieć na uwadze, że strona powodowa nie była reprezentowana przez fachowego pełnomocnika w toku postępowania przed sądem I instancji, a wszelkie przedkładane przez nią dokumenty nie były potwierdzone za zgodność przez pełnomocnika; część z nich jest potwierdzona przez notariusza, natomiast nie dotyczy to oświadczenia o wypowiedzeniu umowy kredytu i koperty /k. 38-39/ - są one w kserokopii, ale takie były już w chwili doręczenia odpisu pozwu kuratorowi pozwanego.

W takich okolicznościach faktycznych doszło do nierozpoznania istoty sprawy, albowiem Sąd Rejonowy – uwzględniając zarzut zgłoszony przez osobę, która nie dysponowała stosownym pełnomocnictwem – wskazał, że powódka nie wykazała, aby doszło do wypowiedzenia umowy, ale nie przeprowadził w tym zakresie żadnych ustaleń faktycznych, pomimo tego, że dysponował kserokopiami wypowiedzenia i koperty, a strona pozwana pierwotnie nie kwestionowała wypowiedzenia umowy, co więcej podnosząc zarzut przedawnienia zaznaczyła, że 3 lata przed złożeniem wypowiedzenia nie były regulowane zobowiązania /k. 88-90/, zaś nie doszło do usunięcia braków w zakresie niewłaściwie udzielonego pełnomocnictwa substytucyjnego dla adwokat M. F.. Uniemożliwiło to też powódce odniesienie się do tego zarzutu, który w takich okolicznościach faktycznych, nie mógł zostać uznany za skutecznie zgłoszony bez sanowania wadliwie udzielonego pełnomocnictwa substytucyjnego. Nadto Sąd Rejonowy nie rozpoznał zarzutu przedawnienia oraz nie ustalił daty wymagalności roszczenia. W takich okolicznościach – dysponując tym nowym zarzutem, złożonym przez osobę, która nie wykazała stosownego umocowania i ww. kserokopiami – należało co najmniej wezwać o przedstawienie oryginału tych kserokopii, jeżeli powstały w tym zakresie wątpliwości, a także umożliwić powódce zajęcie stanowiska w tej kwestii. Przede wszystkim zaś Sąd Rejonowy powinien podjąć czynności zmierzające do sanowania nieprawidłowości związanych z udzielonym pełnomocnictwem substytucyjnym, bowiem dopiero właściwe jego udzielenie umożliwi uznanie za skuteczne postawienie zarzutu nieprawidłowości w doręczeniu wypowiedzenia.

Dlatego też należało uchylić zaskarżone orzeczenie do ponownego rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art.386 § 4 k.p.c. w związku z art. 108 § 2 k.p.c., należało orzec jak w sentencji.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy, biorąc pod uwagę przedstawioną ocenę prawną, wdroży czynności zmierzające do sanowania wadliwie udzielonego pełnomocnictwa substytucyjnego, rozpozna wnioski dowodowe zgłoszone w postępowaniu odwoławczym, następnie ustali kiedy doszło do wypowiedzenia umowy kredytu i czy było ono skuteczne, a także kiedy roszczenie stało się wymagalne odnosząc się do zarzutów strony pozwanej i wyda orzeczenie co do istoty sprawy.

SSO Artur Żymelka SSO Roman Troll SSO Barbara Braziewicz